

## Actinidia arguta Issai

### Pôvod

Latinský názov arguta = významná alebo význačná. Rastlina je vzrastná, pomerne odolná voči mrazu (až - 18 C). Patrí do triedy dlhoplodých aktinídií typu kolomikta. Rastliny majú veľa foriem, ktoré neboli doteraz preskúmané. Sú rozšírené vo východnej Ázii a na Kurilských ostrovoch. Nazývajú sa malé kiwi a u nás sú známe napr. hybridy Kijevskaja, ktorá ma silno aromatické plody (12g) a jednodomá samoprašná „Issai“. Toto sú len niektoré formy. Existujú aj hybridy sibírske, ruské alebo ukrajinské a veľa ďalších, ktoré však často majú len regionálny význam.

### Botanická charakteristika

Actinidia je mohutná, rýchlo rastúca drevnatá liana s opadavými listami. Dožíva sa päťdesiat rokov a viac. Za deň dokáže narásť o 5 – 10 cm. Zimné puky sú zarastené v listových vankúšoch, ktoré zostávajú po opadnutí listov. Na jar vankúšiky prasknú a tak uvoľňujú priechod plodnému alebo predĺžovaciemu výhonu. Koreňový systém je bohatý a značne sa rozrášťa. Koreňové vlastníctvo je pod povrchom pôdy, preto musia byť horné vrstvy dostatočne vyživované a pokryté vrstvou mulčovacieho materiálu, slúžiaceho hlavne k udržiavaniu trvalej vlhkosti.

### Kvety a plody

Actinidia arguta „Issai“ je samosprašná rastlina a k opeleniu nepotrebuje samčie kvitnúce rastliny. U nás rozkvitajú actinidie spravidla v máji až júni a kvitnutie trvá 7 – 14 dní. Po opelení sa biele kvety sfarbia do žltá až hnedá, opadnú a objavia sa prvé plody. Kvety sa tvoria na letorastoch z dvojročného dreva a to v podpaží 1. až 8. listu. Plody Actinidie Arguty sú zelené, okrúhle a dozrievajú v septembri až októbri. Ich veľkosť je 30x15mm a hmotnosť okolo 10g. Majú vynikajúcu chuť, sú sladkokyslé, aromatické, bohaté na vitamín C. V zrelosti sú olivovo sfarbené. Nezrelé plody sú horké až trpké. Šupka je hladká a nie je potrebné ju šúpať.

### Pestovanie

Všeobecne môžeme povedať, že actinidie vysádzame a pestujeme podobne ako vinič hroznorodý. Pred vysadením je potrebné pôdu obohatiť rašelinou a kompostom. Pretože sa jedná o popínavú, resp. ovíjavú rastlinu, ktorá vyžaduje oporu. Vysádzame ju ku kolu, pergole a pod. 2 až 4 metre od seba. Mladé rastliny vysádzame von až po odznení posledných mrazov koncom mája. Rastliny vysadené na jar sú už v prvom roku celkom mrazu odolné a nemusia sa pred zimou nijak chrániť. Plodnosť začína asi v druhom alebo treťom roku. Rez je veľmi dôležitý, podobne ako u viniča hroznorodého. Plodonosné vetvy vyrastajú z prvých troch až šiestich pupeňov na hlavných výhonoch, ostatné je nutné odstraňovať. Najlepšie výhony včas rozvádzame po opornej konštrukcii a priväzujeme. Behom vegetácie je nutné niekoľkokrát dorastajúce letorasty priväzovať, a skracovať ich za 6. listom nad vyvíjajúcimi plodmi. Vždy po zbere, v období vegetačného kľudu, odrezávame na vetve výhony, ktoré už plodili. Čas od času je potreba rastlinu presvetliť. Tak ako u viniča hroznorodého výhony narežeme v dobe rašenia, pretože rastliny strácajú mnoho lymfy a vysušujú sa. Actinidia potrebuje výdatnú závlahu. Ak je suchá, zhadzuje listy. Rastlina plodí už v druhom roku, dorastá do 2 – 4 metrov a je mrazu odolná do -20 C. Má hladké plody veľkosti 30x15mm, ktoré dozrievajú v októbri.

---